

Ўзбекистон

адабиёти ва санъати

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan e-mail: uzas@b2c.uz

2012-yil 1-iyun • № 22 (4161)

БОЛАЛИК ЭРТАГИМ

Қоғозларга кўмилиб яшёттаним учунми, бола бўлган кезларимни тамоман унтиб қўйман. Баҳорда Боботог адиrlари бағрида чопиб-чопиб чумнома тергандарим, ёзда туш пайти ўйдагилардан яширинча тиниқуз зовурларга, тезоқар лойса каналларга ялангоеқ чўмилишига боргандарим баъзан менга эртак бўлиб тувлоди. Аслида умр ёқинининг энг чароғон дамлари мана шу янглиг губорсиз кунларда қолганди! Ҳаётнинг у томонларига болаликнинг бир тутам хотираларин орқалинина борилади. Ўшанда қалбдаги занг қоплаган ям-яшил ҳаётта ҳайта жон инади. Ўшанда юрак қургур энтиқиб-энтиқиб қўяди.

Болалигим-пошшолигим деган сўзининг мағзини энди-энди чақијман. Эсимда, бобом яшил машинасида катта шахарга олиб борганди. Нима экани ҳозир эсимда йўғ-у, бироқ дўконда бир ўйинчоқ кўзимга яхши кўриниб қолди. Ўшани олиб берасизлар деб магазиннинг ўртасига ўтириб олганман. Атрофидагилар мени овутига тушди. Балки кўлимга конфет тушибандир, эҳтимол осмондаги ойни ваъда қилишандир. Фойдаси бўлмаган. Йўқ! Йифлокази болакайнинг айни дамда фақат ва фақат юша ўйинчоқ кизиктиради. Биргина ўйинчоқ учун шунча жанжалади! Қуриб кетгур ёқиб қолган-да! Лекин

ўша нарса китоб эмаслиги аниқ эсимда... Хуллас, уйга қайтаяпмиз. Менини булиши керак бўлган нарса тобора ортда коларкан йигим янада кучайди. Шунда сўнгги илинж — эски машинасида бошқарбап бораётган бомонинг социдан тортдим. Чўлнинг ўртасида тақа-так тұхтадик. Мен туширилдим. Эллик-юз кадамча ортда қолдим. Баттар йиглабми ё йигидан тийиблими, билмадим, машинанинг ортидан чопганини эслайман. Уловда ўтирган энам нега тарайфимни олмаганини энди-энди фахмаяпман. Аслида яқинларим мени ўзлариданам ортиқ яхши кўришаркан ва

авайлашаркан. Нихоятда талтайиб кетганимда эса шунчаки «полупримни пасатириди қўйишаркан». Бирок ўшанда чўлнинг ўртасини кесиб ўтган асфальт йўлда мени ёлгиз ташлаб кетишиди, деб кўрқаним.

Яна бир сафар айб иш килиб акамдан роса қалтак едим. Шунда йиглаб келиб момомнинг пинжига тикилдим. Момом таравифими олиб акамни уришганида химояланганимдан суюниб баттарроқ йиглабнаман. Момогинамнинг бағри энг осуда маскан бўлиб тувлодган. Аслида ҳам катта бўлгунимча шундай бўлган.

Момом тўшакка миҳланниб қолди. Ўйда ҳамма бесаранжом. Ҳеч кимминг оёғи ерга тегмайди. Кейинчалик англассам, момом инсульт бўлиб қолган экан. Энди улар мени иккни кўллаб куча олмасди. Вақтида менга бағри осуда маскан бўла олган инсоннинг ўзи энди ёрдамга муҳтоҳ эди. Йиллар ўтарида Улгаярдик. Аввалига кўзлари хиралашди. Бора-бора кўрмай қолди. Сўнг оламдан ўтиб кетди. Момом касал ётган паллаларда ўқишида, ҳарбий хизматда, яна ўқишида юрганим учунни, суняник бўлмадим. Начора, ҳаёт шунака ачиқ; ўзинга ўзинг химоянгига айланганинг момоларнинг кучоги сен учун мустаҳкам қўргон бўларкан-у, уларга ёрдам берисиша келгандага «қўлинг» калталик қилиб қоларкан.

Давоми иккинчи саҳифада.

1 июнь — Ҳалқаро болаларни ҳимоя қилиш куна

ҲАЙЪАТ ЙИҒИЛИШИ

Маданият ва спорт ишлари вазирлигининг нахбатдаги ҳайъат йиғилиши бўлиб ўтди. Уни вазир Турсунали Кузев олиб борди. Йиғилища вазирлик тизимида Давлат дастурлари ва устувор вазифалар юзасидан жорий йилда амалга оширилган ишлар ҳолати кўриб чиқди.

Кун тартибидаги масалалар юзасидан вазирнинг Маданият ишлари бўйича биринчи ўринбосари Баҳтиёр Сайфуллаев, Спорт ишлари бўйича биринчи ўринбосари Жасур Акрамовнинг маърузалари тингланди.

Таъкидлаш жойизи, вазирлик тизимида маданият ва оммавий спорт соҳасидаги ягона давлат сиёсатини амалга ошириш, ҳалқнинг бой маданий меросини қайта тиклаш, асрлар давомида шаклланган юқсан маънавиятини, ҳалқ анъаналари ва тарбиялини ҳар томонлами ривожлантириш, театр, мусика, хореография, тасвирий санъат, цирк, ҳалқ амалий ва эстрада санъатини янада такомиллашириш, уларнинг гоявий-бадиий

Маданият ва спорт ишлари вазирлигига

риб келинимоқда.

Маданий-оммавий ва байрам тадбирларининг чукур гояйни мазмун билан бойитилишини таъминлаш, ижодкор ёшларни ҳар томонлами кўллаб-куватлаш, уларнинг ўз талант ва истеъодларини тўла намоён этишлар учун зарур шарт-шароитлар яратишга алоҳидаги каратилмоқда. Республика маданий-маърифий, спортоғломлаштириш миассасаларни буюртмалар портфелига асосан вазирлик тизимида ўрта мансуса касб-хунар таълими миассасалари битирувчилари билан таъминлаш катъий режа асосида амалга оширилмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш жойизи, «Мустаҳкам оила йили»

давлат дастури ижроси юзасидан вазирликинг ўз дастури ишлаб чиққида ва боскичка-боскич бажарилмоқда. Бунда асосий ётибор тархи, илмий, бадиий ёки ўзгача маданий кимматга эга бўлган урф-одатлар, ҳалқ ижодиёти, бадиий хунармандчиллик ва амалий санъат каби номоддий маданий

меросни муҳофаза қилиш ва тарғида этишга қаратилмоқда. Шу мақсадда тегишида ташкилотлар билан ҳамкорликда «Ойлави ансамбллар» кўриктанлови ўтказилмоқда, «Ватан равнақи оиласидан бошланади» мавзууда ўшпар ўртасида саҳна кўришишлари ва бадиий публистика дастурлар намойиш этилмоқда. Вазирлик тасаррӯфидаги музейларда «Менинг оиласи» мавзууда мактаб ўқувчилари чизган расмлардан иборат кўргазма-танловлар, кўчма кўргазмалар, семинар-кенгашлар, учрашувлар, ижодий кечалар ўтказиб келинимоқда.

Давоми иккинчи саҳифада.

РАҚКОСАЛАР ТАНЛОВИ

ма Турғунбоева таваллуд топган кунда ўтирган танлов шартига кўра иштирокчилар биринчи босқичда устозлар санъалаштирган рақслардан бирини ижро этишлари, иккича босқичда эса ўзлари тайёрланган эркин мавзууда рақсга тушишлари лозим.

Мукаррама Турғунбоева бутун умри давомида «Муножот», «Танновар» каби кўплаб рақсларни моҳирина ижро этган. Саҳнага чиқкан ҳар бир иштирокчи устоз санъаткор ижодиётига бу рақсларни ижро этишини орзу қилиди. Республика маданий-маърифий ишлар илмий методик маркази, Тошкент шаҳар маданият касаба ўюшма қўмитаси ҳамкорлигига ташкил этилган тадбир «Мустаҳкам оила йили»га барнилашди. Миллий дорбозлик жамоаларининг ўзаро беллашви кизғин кечди. Миллий дорбозлик санъатни тиклаш, ижодкорлар фаолиятини тарғида этиш, устоз-шогирд анъаларини давом этитираётган ўшларни ҳалқ ижодиётининг ноёб турларига бўлган қизиқишиларини кўллаб-куватлашга бу каби тадбирларни ўтказиб бекиёс аҳамиятга эга.

Эрта тонгдан карнай-сурнай садолари барчани боғга, кўп асрлик тарихига эга миллий дор ўйинларимиз саллига чорлади. Иккى кун давом этиган тадбирда Коракалпогистон Республикаси ва вилоятлардан ташриф буюрган ўн саккизта миллий дорбозлик жамоалари иштирек этиди. Уларнинг ҳар бири ўзлари мансуб бўлган воҳага хос чиқишларини намойиш этди.

Рақс милий санъатимизнинг теран томирларидан баҳра олувин ўзига хос гўзалик оламиди. Рақкосасининг гўзали хиромио дилбар оҳанглар вобасталигига яралувчи бу санъат томошабин қалбини сехрга чулғаб, олам-олам гўзалик бахш этади. Унинг сехри, жозигаси қалғаб сурур, дилга илҳом бағишлади.

Ўзбекистон давлат консерваториясида Мукаррама Турғунбоева номидаги милий рақс ижорчиларининг Республика анъанавий кўрик-тандлови ўтказилди. Рақс маликаси Мукарра-

ма иштирокчиларга ташкилчиликларнинг фахрий ёрликлари ва эсдаликови топширилди.

Ўз мухбиримиз.

МИЛЛИЙ ЎЙИНЛАР БАЙРАМИ

Айниқса, Андикон вилояти «Андикон самоси», «Мадамин дорбоз», «Устазода», Сирдарё вилояти «Гулистон дорбозлари», Фарғона вилояти «Кўкон минори», «Полон», Наманган вилояти «Наманган сехгарлари», Қашқадарё вилояти «Шахри-

миллий ўйинлар ижодкори — ҳалқ. Майдон чиққан мардлар курашию дорга чиқкан дорбозлар ўйинида миллат ижодининг жозибасини хис этиш мумкин. Шунинг учун бу ўйинларда ақл-заковат, бағрикенглик, саҳиҳлик, мардлик, дўстлик, кучлилик ва олиханоблик фазилатлари муржассан.

Пойтахтимиздаги Ўзбекистон милий бодиги «Майдон томошалари санъати» байрами ўтказилди. Республика маданият ва спорт ишлари вазирлиги Ҳалқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий методик маркази, Тошкент шаҳар маданият касаба ўюшма қўмитаси ҳамкорлигига ташкил этилган тадбир «Мустаҳкам оила йили»га барнилашди. Миллий дорбозлик жамоаларининг ўзаро беллашви кизғин кечди. Миллий дорбозлик санъатни тиклаш, ижодкорлар фаолиятини тарғида этиш, устоз-шогирд анъаларини давом этитираётган ўшларни ҳалқ ижодиётининг ноёб турларига бўлган қизиқишиларини кўллаб-куватлашга бу каби тадбирларни ўтказиб бекиёс аҳамиятга эга.

Эрта тонгдан карнай-сурнай садолари барчани боғга, кўп асрлик тарихига эга миллий дор ўйинларимиз саллига чорлади. Иккى кун давом этиган тадбирда Коракалпогистон Республикаси ва вилоятлардан ташриф буюрган ўн саккизта миллий дорбозлик жамоалари иштирек этиди. Уларнинг ҳар бири ўзлари мансуб бўлган воҳага хос чиқишларини намойиш этди.

Хулкар МАМИТОВА

ЎзРФА Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти ҳамда «Моварооннаҳр» нашриёти биргаликда 2011 йили Тошкента Алишер Навоийнинг «Насойим ул-муҳаббат» асарининг кўйдан кутилган илмий-танқидий матнини нашрдан чиқарди. Ушбу кatta эътиборга лойик китобни матншнос, манбашунос олим Ҳамидхон Исломий нашрга тайёрлади, унга сўзбоши ёзди, зарур кўрсаткилар илова қилиди. Машакқатли, чин фидокорона меҳнат ва изланувчан тадқиқот туфайли бу кимматни нашр юзага чиқди. Танқидий текст учун

ТАНҚИДИЙ МАТННИНГ ИЛМИЙ ФАЗИЛАТИ

Ҳамидхон Исломий ҳали Навоий тириклигига, 1495-1496 йили Ҳиротда китобат этилган унинг «Кулииёт»ни Навоийн шогириди — улуғ хаттот Даравиш Муҳаммад Тоқий кўчирған бўлиб, «Насойим ул-муҳаббат» асари ҳам тилгандир. «Кулииёт»ни Навоий ўзи кўрган бўлиши керак тарбияга таъсислашади.

Манбашуносларнинг хабар берисиларига караганда, ушбу бебаҳо манба Истанбулдаги Тўпқопи музейининг Реван кутубхонасида 808-раками остида сақланади. Ҳамидхон Исломий анча сайд-харакат килиб бу ажойиб манбанинг фотонусхасини олишига мувaffak бўлди ва танқидий матнни ҳозирлашда унга таянч матн сифатида қаради. Шу билан у, ўз изланислари ҳақида ёзишига көралади. Ҳамидхон Исломий анча сайд-харакат килиб бу ажойиб манбанинг фотонусхасини олишига мувaffak бўлди ва танқидий матнни ҳозирлашда унга таянч матн сифатида қаради. Шу билан у, ўз изланислари ҳақида ёзишига көралади. Ҳамидхон Исломий анча сайд-харакат килиб бу ажойиб манбанинг фотонусхасини олишига мувaffak бўлди ва танқидий матнни ҳозирлашда унга таянч матн сифатида қаради.

сабз», Тошкент вилояти «Болтабоевлар» жамоаларининг дор ўйинлари, тош-кўташи, хайвон ўйнатиш каби чиқишларини кўпчиликни ҳайратга солди.

Жамоаларининг дор анжомлари, томоша дастурлари, саҳна либослари ва ижро маҳоратлари соҳа мутахассислари ва томошабинлар томонидан баҳолаб борилди. Тадбир сўнгидаги иштирокчиларга ташкилотларнинг сертификатлари топширилди.

Давоми учинчи саҳифада.

Тўлан НИЗОМ, Ўзбекистон халқ шони

ТИЛДА ЯПЁР, ДИЛДА ШЕЪРУ КЎКСИМИЗДА МЕХРИ БОР

ИСТИҚЛОЛ ФАРЗАНДИМИЗ

Ўзбекистон нурга тўлди, кетди дил армонлари, Яшини чўл, саҳорлари, ерлари, осмонлари.

Белни боғлаб чиқди бул кун мустақиллик таҳтига. Она юртим ўзбекистон қизлари, ўғонлари.

Мир Алишер, Мирзо Бобур, Нодира авлодимиз, Юргимизга хўй ярашин, номлари, увонлари.

Отахонлар, онахонлар бу кунларга етдиilar, Соғ-саломат бўлсни энди имонлари, жонлари.

Каҳрамон халқ тинч, баҳтиёр, мағрур яшар то абал, Тоғ-тоғ бўлиб осмон ўпар пахталар, доилари.

Боғ-роғлар жаннат мисол: шафтолизор, аиорзор, Ойга монаид, кунга монаид ширмонлари, нонлари.

Хар кунидир мезбонлиги, ластурхонда ризу рӯз, Ер юзининг ҳар жойидан энг азиз меҳмонлари.

Тилда алёр, дилда шеъру кўксимида меҳри бор, Хар юракни яйратур, чин хур Ватан фармонлари.

Мен Низомий кўйлагайман, кўйласин деб ёру дўст, Бастанкору булбули шўх ҳофизу хушхонлари.

ОТА

Ота, сен оламни яратган ҳёт, Сендан бунёд бўлган насли одамот.

Ота, сен осмоннинг усту — девори, Табий иқлими, ер ижодкори.

Ота, сен матонат, садоқат, вафо, Сендан мағлуб бўлган хиёнат, жафо.

Ота, сен Алномиш, Амир Темурсан, Ўзбексан, миллатта фахру турурсан.

Ота, сен муқаддас — онам ёрисан, Дастирхонда ион, рўзгор борисан.

Ота, сен фарзандлар шахтисан, Ҳақдан ҳалол топган тожу таҳтисан.

Ота, сен ўлмайсан, авлод отаси, Ватан ифтихори, эл-юрт каттаси.

Чорбогда Ёдгор жарчини таҳимаган одам йўқ. Кичик бир қишлоқда хамма бир-бирини танийди-да дерсиз. Йўқ, унава вилоятдан танишади. Гулдуракдек овозини эшитидан хайди тидан от хурдагидан одам бўлса керак деб ўйлади, аммо ў жиккакини, сарҳаракат чол. Кампили Рўзихол момо ўндан иккита келади. Айтишларича, Рўзихол момо ҳам уни овозини эшитидан яхши кўриб келган экан. Овози уни элга танитиди, бокди. Кишлокада тўй борми, жанозами, ҳашарми, кимни моли йўқолган, ҳаммасини жарчи биринчи билди, қасбининг такосози-да. Ўзвошина кулранг эшагини миниб қишлоқ оралаб "Бугун фалончибойнига тўйгахоо" ёки "туси қора пешо насида оқи бор говмиши кўрган борми, хоҳо, айтганга суюнчиси бор", деб бакириши билан хамма күшурни тортади. Айниқса, болалар уни яхши танишиади. Ишининг юришиб кетиши хам шуларга боғлиқ. Чунки улар биринчи бўлиб кимнинг молини кеъра бўришганини айтишиди, тўй ёки мъярракани ота-оналарига етказишади. Шунинг учун "ишга чиқишидан" олдин чўнгтагини туршак, майз, ёнгока тўлдирди. Болалар ҳам ўрганиб қолишган, унинг товушини эшиштиши билан югуриб келишиади. Ёдгор жарчи улар билан эринмай эшакдан тушиб катталардек кўй берib кўришади, сўрәмасиданоқ болалар кўрган-билиганини айтишади. Топилдиқ топилгач эгаси бел-богми, каллапўшми, товуқми, атаганини беради. Хатто бир марта бир кўзи ҳам ташлаб кетишган. Ўшанди бундайд бўлган. Қишлоқдаги Файзи чолағоннинг улоқини оти йўқолиб келиди. Кўплар унга харидор эди, ўғирлаб кетиши, деб ўйлашди. Чикмаган жондан умид деб Файзийб Ёдгор жарчининг олдига кеди:

— Бобо, от топилса бир кўзи сизни, ён қишлоқлардан ҳам суринширинг, кўрган-билигни борди.

Насиба АБДУЛЛАЕВА

ҲАШАР

Шу кунларда керак бўлдинг сен...
Интизорлик ўти монидан.

Мана, энди ёғиз қолдим мен,
Қайту келар ҳар томонидан.

Етасига айтинг, олиб кетсин.
Ёдгор жарчи хурсан бўлиб, эшагини йўртириб ортига кайди. Эртаси кечга томон Файзи чолағон ваъда қылган кўзини йўлкига ўнгариб келиб дарвоза юқди. Жарчи "йўк" да саям олмаснинг хафа бўйларни деди. Шунгаян тўрт-беш йил бўлди. Хозир ўша қўзимчоқдан тўраган кўйлар ўнгага этиб көлди.

Ёдгор жарчи эшагининг тўкимини ёнашиб, хаъл сурб ошнаси, маҳалла оқсоқоли Бобо-кул келганини пайкарама қолди.

— Ха, Ёдгор, эшагинга қараб.

Чорбогда Ёдгор жарчини таҳимаган одам йўқ. Кичик бир қишлоқда хамма бир-бирини танийди-да дерсиз. Йўқ, унава вилоятдан танишади. Гулдуракдек овозини эшитидан хайди тидан от хурдагидан одам бўлса керак деб ўйлади, аммо ў жиккакини, сарҳаракат чол. Кампили Рўзихол момо ўндан иккита келади. Айтишларича, Рўзихол момо ҳам уни овозини эшитидан яхши кўриб келган экан. Овози уни элга танитиди, бокди. Кишлокада тўй борми, жанозами, ҳашарми, кимни моли йўқолган, ҳаммасини жарчи биринчи билди, қасбининг такосози-да. Ўзвошина кулранг эшагини миниб қишлоқ оралаб "Бугун фалончибойнига тўйгахоо" ёки "туси қора пешо насида оқи бор говмиши кўрган борми, хоҳо, айтганга суюнчиси бор", деб бакириши билан хамма күшурни тортади. Айниқса, болалар уни яхши танишиади. Ишининг юришиб кетиши хам шуларга боғлиқ. Чунки улар биринчи бўлиб кимнинг молини кеъра бўришганини айтишиди, тўй ёки мъярракани ота-оналарига етказишади. Шунинг учун "ишга чиқишидан" олдин чўнгтагини туршак, майз, ёнгока тўлдирди. Болалар ҳам ўрганиб қолишган, унинг товушини эшиштиши билан югуриб келишиади. Ёдгор жарчи улар билан эринмай эшакдан тушиб катталардек кўй берib кўришади, сўрәмасиданоқ болалар кўрган-билиганини айтишади. Топилдиқ топилгач эгаси бел-богми, каллапўшми, товуқми, атаганини беради. Хатто бир марта бир кўзи ҳам ташлаб кетишган. Ўшанди бундайд бўлган. Қишлоқдаги Файзи чолағоннинг улоқини оти йўқолиб келиди. Кўплар унга харидор эди, ўғирлаб кетиши, деб ўйлашди. Чикмаган жондан умид деб Файзийб Ёдгор жарчининг олдига кеди:

— Бобо, от топилса бир кўзи сизни, ён қишлоқлардан ҳам суринширинг, кўрган-билигни борди.

— Ха, улим, умидингни узма, — дадла берди Ёдгор жарчи.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо, топланга суюнчиси бор хоҳо". Иккнини куни Карабўйин қишлоғидан ўтейтиб янга айтиди. Шунда бўйи баланд, кора-чадан келган, қалин қоз толалари кўзининг устига тушган бир топигит оғдига кедди.

— Амаки, бўйди килинг, от менинида.

Эртаси томоги оғриб турган бўйса-да бир тухумни хотиди эшакка минди. Суюнчиси учун эмас, Файзининг ахволига ачин-ганидан жўнади. От эгасининг ори-да, нима бўлсамя топилсин. Ўзим иккни кун қишлоқлар оралаб чакириди. "Узи қора от, олд обёлари оқ, лақаби Камар. Кўрган борми хоҳо,

Уста куол Раҳимовлар устахонаси пойтахтимиз марказида жойлашган. Ҳар гал бу эртакнамо ва осуда масканга келганим да кулолчилик санъатининг мўъжас оламига кириб ёлгандек бўламан. Устахонада машҳур кулоллар сулоласи авлодлари Акбар ака ва ўғли Алишер Раҳимов икод қулиб келиниади. Сулоланинг бешинчи авлод вакили, санъатшунос, "Шуҳрат" медали соҳиби Алишер Раҳимов билан сұхбатимиз халқ амалий санъатининг бутунги ривожланиши жараёйлари, услугубарнинг янгиланиб борши, устоз-шогирд анъаналари борасида кечди.

— Алишер ака, аввало, сизни анъанавий "Тасвирий санъат ҳафтилиги+5"да мұваффакиятни иштирок этиб, сироридор бўлганингиз билан табриклиймиз. Мазкур ҳафтилик экспозициясида қадимиги тош суратлар туширилган асарларнинг дикқатимизни тортди...

— Хар қандай ижодкорни баҳор фаслининг гўзлаб табиати илхомлантириш қолмайди. Айни шу паллада янги-янги ижод намуналари, санъат асарлари кўпроқ дунёга келса, ажабрас. 2011 йил май ойдаг "Замонавий кулолчилиқда тош суратлар" деб номланган кўргазма ташкил этган эдик. Унда диёrimiz худудидан топилган қадимиги тош суратларни замонавий сопол буюлмларда акс этишига ҳаракат қилидик. Кулолчилик санъатининг илк қадамлари тошларга чизилган суратлардан бошланади. Зоро, кояларга чизилган суратларнинг давомчиси кулоллардир. Бугунга келиб қоялардаги бу суратлар тошлардан

года Тошкент ҳамда Москва шаҳарларида "Минг бир чироқ" (2010 й.), Япониянинг Иокогама шаҳидаги Миллий илмак музеяда "Кулолчилик зархи мўъжизаси. Тошкентни Раҳимовлар сулоласи" (2011 й.) каби бир неча кўргазмалар ташкил этдик. Шунингдек ўтган йили АҚШнинг санъат лицейлари, олий таълим мусассасаларида хоразмлик Одилбек Матжонов,

риштонлик Фирдавс Юсупов, ургутлик Иномжон Облокулов сингари кулоллар билан бирга маърузлар ўқидик. Миллий кулолчилигини тарғиб этиб, чет эллардаги кулолчилик маномаждларни билан тажриба алмашдик. Сафар давомидаги юртимизда халқ амалий санъати ривож топаёттган, хунармандларнинг солиқлардан озод этилганни борасида гапириб берсак, хорижлик касбдошларимиз ниҳоятда хайрон бўлиши. Яратилган шароитлар кўламини кўриб, бундан жуда катта натижаларга эришиш мумкинлигини таҳхил кила бошлади. Даражакат, миллий кадрятларимизга, санъатимизга ётибор ҳали ўз мевашибни боради.

Санъатшунос ва куол сифати

да Ўзбекистон ва Америка кулолчилиги ўтасида қандай ўшаша ва фарқли томонларни кўрдингиз?

— Америка бадий кулолчилигидан замонавий услублар билан биргалигидан Америка ҳиндуларининг кулолчилиги ҳам ривожланиб бораётган. Кизиги шундаки, бизнинг заминимизда II-III асрларда машҳур бўлган гилам, яни гирих услубидаги нақшлар уларнинг ижодида давом эттаётганди кўрдик. Ўз навбатида, америкаликлар ижодимизга катта қизиқ билдириб, анъанавий сифатида ишар куолларни уларнинг мақсадиди, Каттакўрғондан шогирдларни тайёрлаб, шу жойнинг анъаналарини давом эттиришга хисса қўшиш.

Сизнингча, анъаналарни саклаб колишда асосан нималарга эътибор бериш лозим?

— Хунарманд, хусусан, куол ҳар куни бир ишни бажарса-да, унинг бирори иши бошқасига ўшамайди. Ҳар бир ишида ўзини янидан кашф этади. Уларнинг меҳнати нафақат моддий, балки бадий кимматта ҳам эга бўлиши керак. Ҳар қандай уста маълум бир услубда ижод қўйлар экан, шу соҳага ўзига хос янгилик олиб киради. Бу услубларнинг янгиланишида, замонавийлаштирилишида кўринади ва бунга табиий ҳол деб карашиб керак. Анъана мавжуд нарсаларни шунчаки такорлари эмас, балки ўтишига доир меросни ўрганиб, қайтадан дунёга кетлириш, унга янги ҳаёт бахши этишидир. Ҳаёт давом этади. Лекин у бир колинда, бир йўналишида давом этимайди-ку! Замон ўзгаради, одамлар, табиат, урф-одатлар, ҳатто, фикрлар ҳам ўзгаради. Яни, янгиланишида терап катламларидан мўъжизавий тарзида сақланни қолган хунармандчилар анъаналари бу санъатнинг бир неча турларида ўз ҳаётини давом эттираверади.

Муниса АЛИЕВА
сұхбатлашы

— Муаллимки, амалий санъат ва хунармандчилари анъаналари бевоютига устоздан шогирдга ўтиб келади. Раҳимовлар сулоласи бу борада қандай ишларни амала ошироқ мөмкундуди. Санъаткорни ўз асарларини ҳалқга кенг тарғиб килиши билан боғлиқ мухим масалалар кўзда тутилган. Ўшбу вазифалар ижорси ижодингизда кайда даражада сезилияти?

— Истиқлолга тенгидж ожодий фанлиятин мобайнида отам Акбар Раҳимов билан биргаликда бир неча кулолчилик кўргазмаларини ўтказиши мүясар бўлдик. Кўргазма — санъаткорни ўз асарларини ҳалқга кенг тарғиб килиши, танишишири, юрагидаги "сўзини айтиши" да кўпрак вазифасини ўтайди. Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси кўма-

ни

"СУРХОН ОҲАНГЛАРИ"

Термиздаги Рўзи Чориев номли бадий галерея, Шеробод туманиннадаги ўйи ҳамда тогли Пашхурд қўйлодиги таникли ўзувчи Нодир Норматов ҳамда фотожурналист Султонбой Дехоновларининг "Мустаҳкам оила иили"га багишлаб "Сурхон оҳанглари" ҳамда "Мен нечун севаман Ўзбекистонни" деб номланган фотокўргазмалари намойиш этилди. Уларда "Бахти оила", "Оила — болалар нигоҳи" мавзуулари кенг ўрин олган.

— Бизнинг асосий мақсадимиз, — дейди Н.Норматов, — бадий фото санъати орқали ҳалқимиз турмуш тарзини, бунёдкорлигини, она юрт манзаралари жилоларни оила тимсолида акс этириб, томошабинга тақдим этиш. Кўргазма учун Сурхон воҳашини танлаганимиз беҳиз эмас. Чунки, кўпчилик фото асарларда Сурхоннинг бетакор манзаралари, шу маконда яшаб меҳнат қулаётган бунёдкор ҳалқимиз вакилларининг турмуш тарзи, меҳнат онлари, психология портретлари тасвирлари акс этирилган.

Султонбой Дехоновнинг "Мен нечун севаман Ўзбекистонни" деб номланган шахсий кўргазмасида озод ва обод юртимизни маджетувчи, жамиятимиз асоси бўлган фаровон оиласларини баҳти оиласи, тарихий обидаларимиз, юрт манзаралари акс этирилган.

Муаллифнинг, айниқса, жарнли фото асарлари мұваффакияти чиқкан. «Боғиён баҳори», «Шукроналик», «Оила қуончи», каби асарлари бунинг ёрғин мисолидир. Рассом ижоди самимийлиги ва лирик кайфияти билан ажрабли турди.

— Кўргазмалар менда жуда катта таасурот колдири, — дейди шоир Шафот Раҳматулла Термизий. — Нодир Норматовнинг "Вандоблик кизча", "Бинифаш таърэстан киз", "Кичик ошпаз", "Пашхурд отлари" каби фото асарлари ҳужжатлийка асосланган бўлса-да, уларга мажозий мавзулар юлланган. Султонбой Дехонов асарлари эса бизга бошқа виолятларимиз ва пойтахт хаётидан ҳикоя кишуви ажойиб бадий йилномадир. Уларда юртимиздаги улкан ўзгиришлар ҳаққоний тасвирланган.

Хусайнбек НОДИР, санъатшунос

Тошкент Фотосуратлар уйида "Ўзбекистонда Таиланд кунлари" фестивалини бўлиб ўтди. Таиланд кироллиги ва Ўзбекистон Республикаси ўрнатилганинг 20 йилини муносабатлар билан ташкил этилган мазкур тадбирни Таиланднинг "Фавкулод-

Ўзбекистонда Таиланд кунлари" да ва мухтор элчиси Е.П.Фонтор Итти Дитбанхонг очди.

Пойтахтликлар ва юртимиз межмонлари Таиландга багишланган кўргазманинг байнига ҳамда санъатни кишишларни таҳжиди, маданий месори ва умумбашарий кадрятлар асосида маданий-мажозий ахлоқий жиҳатдан тарбиялаш масаласига алоҳиди аҳамият берилган.

Ана шу вазифалар доира, шубҳасиз, кичконтайларни ўзбек миллий чолгу асблорни билан танишириш ва уларга сози чалиши маҳоратни эгалашни ўргатиш ҳам киради. Бу эса келажакда мусики таълими тўла амалга ошириш учун кенг имкониятларидан тарбиялаш масаласига алоҳиди аҳамият берилган.

Халқ таълими вазирлиги ташаббуси билан Ўзбекистон давлат консерваториясининг

Халқ ҷонгурларини тақомиллаштириш илмий-тадқиқот лабораториясида

илямий-тадқиқоти

ла-тадқиқоти

ла

МАКТАБДА УЧРАШУВ

Фарход АБДУРасулов (ЎЗА) олган.

Сурхондарё вилоятидаги бир қатор таълим мусассасаларида таникли шоир ва ёзувчилар билан учрашувлар ўтказилмоқда. Ана шундай табдирлардан бирни Сариосиё туманинда 45-умумталим мактабида бўлиб ўтди.

Учрашувда ўзбекистон халқ шоирин С.Сайид, Сариосиё туманинда хокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Д.Шарофуддинова, ўзбекистон ёзувчилар уюшмасининг виляят бўлими масъул котиби М.Алламуродов ва бошқалир мамлакатимизда Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида адабиёт ва санъатни ривожлантириши, миллатлардо тутувликни мус-

тахкамлаш, аҳоли, айниқса, ёшларнинг онги ва тафаккури-да миллий ғояр ва қадриятларни юксалтириш бўйича амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар, мактаб таълимими ри-вожлантириши давлат умуммиллий дастурининг самараларийусуда атрофлича сўз юритдилар.

Мазкур дастур доирасида ушбу умумталим мактаби ҳам капитал таъмирланиб, янги киёфага эга бўлди. Олий қишлоқдаги таълим мусассасида ёш авлоднинг чуқур билим олиши, ўқиб-изланиши учун барча шароит яратилиб, замо-

навий усулда жиҳозланди. Компьютер ускуналари, ўқув куроллари ва қўлламалар, болалар спорти жиҳозлари ва мебеллар билан тўлиқ таъминланди.

Айни пайтда барча куалайликларга эга ушбу замонавий мактабда уч ўзи нафардан ортиқ ўқувчи таълим-тарбия олмоқда. Улар спорт мусобақалари, фан олимпиадалари ва турли кўрик-танловларда иштирок этиб, соворини ўрнинларни кўлга киритаётir. Бу ерда "Ніхол" бадийи њаваскорлик тўғараги, қарийб 4,5 минг китоб фондига эга кутубхона фолияти кўрсатмоқда.

Жорий йилда мактабни 56 нафар ўйил-қиз битирди. Уларнинг келгусида қайси академик лицеи ёки касб-хунар коллежида ўзишини давом этириши олдиндан аниқланди. Бу борада ўтказилган сўровномада иштирок этган ота-оналар ва ўқувчиларнинг хоҳиш-истаси асосидан хужжатлар тўплами тахт қилиб кўйилди. ёшлар танланган ўрта маҳсус, касб-хунар таълимни ри-вожлантириши давлат умуммиллий дастурининг самаралари ўсусидан атрофлича сўз юритдилар.

Мазкур дастур доирасида ушбу умумталим мактаби ҳам капитал таъмирланиб, янги киёфага эга бўлди. Олий қишлоқдаги таълим мусассасида ёш авлоднинг чуқур билим олиши, ўқиб-изланиши учун барча шароит яратилиб, замо-

тахкамлаш, аҳоли, айниқса, ёшларнинг онги ва тафаккури-да миллий ғояр ва қадриятларни юксалтириш бўйича амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар, мактаб таълимими ри-вожлантириши давлат умуммиллий дастурининг самараларийусуда атрофлича сўз юритдилар.

Тадбир

Тадбир

Х.МАМАТРАЙМОВ,
ЎЗА мухбира

Х.МАМАТРАЙМОВ,
ЎЗА мухбира